

II. MEŞRUTİYETTEN GÜNÜMÜZE
BALIKESİR YER ADLARI

İDARİ TAKSİMATTA VE KÖY ADLARINDA DEĞİŞİM

TACETTİN AKKUŞ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	13
KISALTMALAR.....	16
GİRİŞ.....	19
Amaç.....	19
Yöntem	21
Temel Kaynaklar.....	23

BİRİNCİ BÖLÜM KARESİ SANCAĞI'NDA İDARİ YAPI, NÜFUS HAREKETLİLİKLERİ VE YER ADLARI MESELESİ

1.1. KARESİ SANCAĞI'NDA İDARİ TAKSİMAT.....	29
1.1.1. 19. Yüzyıla Kadar Karesi Sancağında Yönetim.....	29
1.1.2. Salnamelere Göre Karesi Sancağının İdari Taksimatı	31
1.1.3. 19. Yüzyılda Karesi Sancağında Kaza ve Nahiyeler.....	42
1.1.3.1. Bálıkesir (بالكسرى).....	42
1.1.3.2. Aşiret-i Haremeynüşşerifeyn (عشیرت حرمین شریفین) nam-ı diğér Kıldonlu Cemaatleri.....	43
1.1.3.3. Avunya (آونیه).....	43
1.1.3.4. Ayazmend (آیازمند).....	44
1.1.3.5. Ayvalık (آیوالق).....	44
1.1.3.6. Balat (بلاط) (Dursunbey - بطورسون بك).....	44
1.1.3.7. Balya (بالیه).....	45
1.1.3.8. Bandırma (باندرمه).....	45
1.1.3.9. Başgelembe (باش گلنبه).....	46
1.1.3.10. Bergama (برغمه).....	46
1.1.3.11. Ilıca-i Bergama (برغمه ایلیجه).....	46
1.1.3.12. Nevahi-i Bergama (برغمه نوا حی).....	46
1.1.3.13. Bigadiç (بیغادیچ).....	47
1.1.3.14. Burhaniye (برهانیه).....	47
1.1.3.15. Çandarlı (چاندارلو).....	48

1.1.3.16. Edincik (ايدنجك - Aydincik).....	48
1.1.3.17. Edremit (ادرמיד)	48
1.1.3.18. Erdek (اردك)	49
1.1.3.19. Emrudabad (Gömeç) (كومچ / امرودآباد)	50
1.1.3.20. Fesleke (فسلكه).....	50
1.1.3.21. Fart (فرت / Susıǵırlık-صو صیغرلق).....	50
1.1.3.22. Giresun (Savaştepe) (كیرسون)	51
1.1.3.23. Gönen (گونان)	52
1.1.3.24. Havran (حوران)	52
1.1.3.25. İmralı (امرالی) Ceziresi.....	52
1.1.3.26. İvrindi (ایورندی)	53
1.1.3.27. Kapudağı (قاپو طاغی)	53
1.1.3.28. Kemer (کمر).....	54
1.1.3.29. Kepsut (کپسود)	54
1.1.3.30. Kırkağaç (قرق اغاچ)	54
1.1.3.31. Kozak (قوزاق).....	55
1.1.3.32. Manyas (مانیاس)	55
1.1.3.33. Marmara (مرمره)	55
1.1.3.34. Paşalimanı (پاشالیمانی).....	56
1.1.3.35. Sındırgı (صندرغی)	56
1.1.3.36. Soma (صومه)	56
1.1.3.37. Tarhala (تارحاله).....	57
1.2. 19. YÜZYILDAN 20. YÜZYIL BAŞLARINA BÖLGEDEKİ NÜFUS HAREKETLERİ.....	57
1.2.1. Konargöçer Yörüklerin Yerleşik Hayata Geçirilmesi.....	57
1.2.2. Kırım, Kafkas ve Balkan Göçleri.....	61
1.2.3. Muhacir Göçlerinde İskân Mahallerinin ve Köy Adlarının Özellikleri.....	67
1.2.4. Bölgedeki Nüfus Hareketlerinin Hane ve Köy Sayısına Etkisi.....	69
1.3. YER ADLARININ MESELESİNİN ORTAYA ÇIKIŞI.....	74
1.3.1. Yer Adlarıyla İlgili Yaşanan Genel Sıkıntılar	74
1.3.1.1. Yazılışı ya da Okunuşu Birbirine Benzeyen Kaza ve Nahiye Adları.....	75
1.3.1.2. Mükerrer Kaza ve Nahiye Adları.....	76
1.3.1.3. Karesi Sancağında Mükerrer Yer Adları	81
1.3.2. İttihat ve Terakki Hükümetlerinin Yer Adları Değişimindeki Rolü.....	89
1.3.2.1. Zorunlu Göçlerle İsim Değişimi Arasındaki İlişki.....	89
1.3.2.2. Abdülhamit Karşıtlığının Yer Adları Değişimine Etkisi.....	89
1.3.2.3. Değişimde Enver Paşa Faktörü	92
1.3.4. Yer Adları Değişiminin Uygulandığı Örnek Vilayetler.....	94

İKİNCİ BÖLÜM

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİNDE KARESİ SANCAĞI'NDA YER ADLARI DEĞİŞİMİ

2.1. DEĞİŞİMİ PLANLANAN YER ADLARININ ÖZELLİKLERİ.....	97
2.1.1. İsim Değişikliği Planlanan Yer Adlarının Eski Özellikleri.....	97
2.1.2. İsim Değiştirme Gerekçeleri.....	100
2.1.3. Yeni Adlandırmada Göz Önünde Bulundurulmuş Faktörler	103
2.2. KARESİ SANCAĞI'NIN KAZA VE NAHİYELERİNDE DEĞİŞTİRİLEN YER ADLARI	110
2.2.1. Balıkesir Kazası.....	111
2.2.1.1. Balıkesir Merkez Nahiyesi	114
2.2.1.2. Şamlı Nahiyesi.....	119
2.2.1.3. Konakpınar Nahiyesi	121
2.2.1.4. İvrindi Nahiyesi	122
2.2.1.5. Korucu Nahiyesi	125
2.2.1.6. Giresun (Savaştepe) Nahiyesi	126
2.2.1.7. Bigadiç Nahiyesi	128
2.2.1.8. Balat (Dursunbey) Nahiyesi	130
2.2.1.9. Sarnıç Nahiyesi	132
2.2.1.10. Kepsut Nahiyesi	134
2.2.1.11. Fart (Susıgırlık) Nahiyesi	137
2.2.2. Ayvalık Kazası	139
2.2.2.1. Ayvalık Merkez Nahiyesi.....	141
2.2.2.2. Yunda Nahiyesi.....	142
2.2.3. Balya Kazası	143
2.2.3.1. Balya Merkez Nahiyesi	145
2.2.3.2. Kayalar Nahiyesi.....	147
2.2.3.3. Orhanlar Nahiyesi.....	147
2.2.4. Bandırma Kazası	148
2.2.4.1. Bandırma Merkez Nahiyesi.....	150
2.2.4.2. Kapudağ Nahiyesi	153
2.2.4.3. Manyas Nahiyesi	154
2.2.4.4. Işıklar Nahiyesi	157
2.2.5. Burhaniye Kazası	158
2.2.5.1. Burhaniye Merkez Nahiyesi.....	160
2.2.5.2. Emrudabad Nahiyesi.....	161
2.2.6. Edremit Kazası	162

2.2.6.1. Edremit Merkez Nahiyesi	164
2.2.6.2. Agonya (Avunya) Nahiyesi.....	168
2.2.7. Erdek Kazası.....	170
2.2.7.1. Erdek Merkez Nahiyesi	171
2.2.7.2. Marmara Nahiyesi.....	175
2.2.7.3. Paşalimanı Nahiyesi.....	176
2.2.7.4. Edincik Nahiyesi	177
2.2.8. Gönen Kazası	179
2.2.8.1. Gönen Merkez Nahiyesi	181
2.2.8.2. Saru (Sarıköy) Nahiyesi	183
2.2.8.3. Taban Nahiyesi	185
2.2.9. Sındırgı Kazası.....	186
2.2.9.1. Sındırgı Merkez Nahiyesi	188
2.2.9.2. Gölcük Nahiyesi.....	191
2.2.9.3. Çorum Nahiyesi.....	192
2.3. II. MEŞRUTİYET DÖNEMİNDE DEĞİŞTİRİLEN YER ADLARININ AKİBETİ	194
2.3.1. İttihatçıların Yeni İsim Çalışmasının Uygulanabilirlik Durumu.....	194
2.3.2. İttihat ve Terakki Döneminden Günümüze Kalan Yer Adları	198

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CUMHURİYET DÖNEMİNDE BALIKESİR VİLAYETİNDE YER ADLARINDA VE İDARİ YAPIDA DEĞİŞİM

3.1. CUMHURİYET DÖNEMİNDE YER ADLARI DEĞİŞİMİNİN TARİHÇESİ ...	201
3.2. BELGELER IŞIĞINDA YER ADLARI DEĞİŞİMİNİN SEBEPLERİ	212
3.3. İDARİ TAKSİMATTA VE YER ADLARINDA DEĞİŞİM	220
3.3.1. Balıkesir Vilayeti	220
3.3.1.1. İdari Taksimatta Değişim	220
3.3.1.2. Yer Adlarında Değişim.....	224
3.3.2. Balıkesir Merkez Kazası (Alteylül Ve Karesi Kazaları)	230
3.3.2.1. İdari Taksimatta Değişim	230
3.3.2.2. Yer Adı Değişimleri	236
3.3.3. Ayvalık Kazası	239
3.3.3.1. İdari Taksimatta Değişim	239
3.3.3.2. Yer Adı Değişimleri	240
3.3.4. Balya Kazası	242
3.3.4.1. İdari Taksimatta Değişim	242
3.3.4.2. Yer Adı Değişimleri	243

3.3.5. Bandırma Kazası	245
3.3.5.1. İdari Taksimatta Değişim	245
3.3.5.2. Yer Adı Değişimleri	248
3.3.6. Bigadiç Kazası	249
3.3.6.1. İdari Taksimatta Değişim	249
3.3.6.2. Yer Adı Değişimleri	251
3.3.7. Burhaniye Kazası	252
3.3.7.1. İdari Taksimatta Değişim	252
3.3.7.2. Yer Adı Değişimleri	254
3.3.8. Dursunbey Kazası	255
3.3.8.1. İdari Taksimatta Değişim	255
3.3.8.2. Yer Adı Değişimleri	258
3.3.9. Edremit Kazası	259
3.3.9.1. İdari Taksimatta Değişim	259
3.3.9.2. Yer Adı Değişimleri	261
3.3.10. Erdek Kazası.....	262
3.3.10.1. İdari Taksimatta Değişim	262
3.3.10.2. Yer Adı Değişimleri.....	263
3.3.11. Gömeç Kazası.....	265
3.3.11.1. İdari Taksimatta Değişim	265
3.3.11.2. Yer Adı Değişimleri.....	266
3.3.12. Gönen Kazası	267
3.3.12.1. İdari Taksimatta Değişim	267
3.3.12.2. Yer Adı Değişimleri.....	269
3.3.13. Havran Kazası	270
3.3.13.1. İdari Taksimatta Değişim	270
3.3.13.2. Yer Adı Değişimleri.....	271
3.3.14. İvrindi Kazası	273
3.3.14.1. İdari Taksimatta Değişim	273
3.3.14.2. Yer Adı Değişimleri.....	275
3.3.15. Kepsut Kazası.....	277
3.3.15.1. İdari Taksimatta Değişim	277
3.3.15.2. Yer Adı Değişimleri.....	278
3.3.16. Manyas Kazası.....	280
3.3.16.1. İdari Taksimatta Değişim	280
3.3.16.2. Yer Adı Değişimleri.....	281
3.3.17. Marmara Kazası.....	283

3.3.17.1. İdari Taksimatta Değişim	283
3.3.17.2. Yer Adı Değişimleri	284
3.3.18. Savaştepe Kazası	285
3.3.18.1. İdari Taksimatta Değişim	285
3.3.18.2. Yer Adı Değişimleri	287
3.3.19. Sındırgı Kazası	288
3.3.19.1. İdari Taksimatta Değişim	288
3.3.19.2. Yer Adı Değişimleri	290
3.3.20. Susurluk Kazası	291
3.3.20.1. İdari Taksimatta Değişim	291
3.3.20.2. Yer Adı Değişimleri	292
3.4. BALIKESİR VİLAYETİNDE MÜKERRER YER ADLARI (2023)	294
SONSÖZ	303
KAYNAKÇA	307
EKLER	314